

CENA 5,00 Zł (w tym 5% VAT)
NR 1 (483) STYCZEŃ 2015

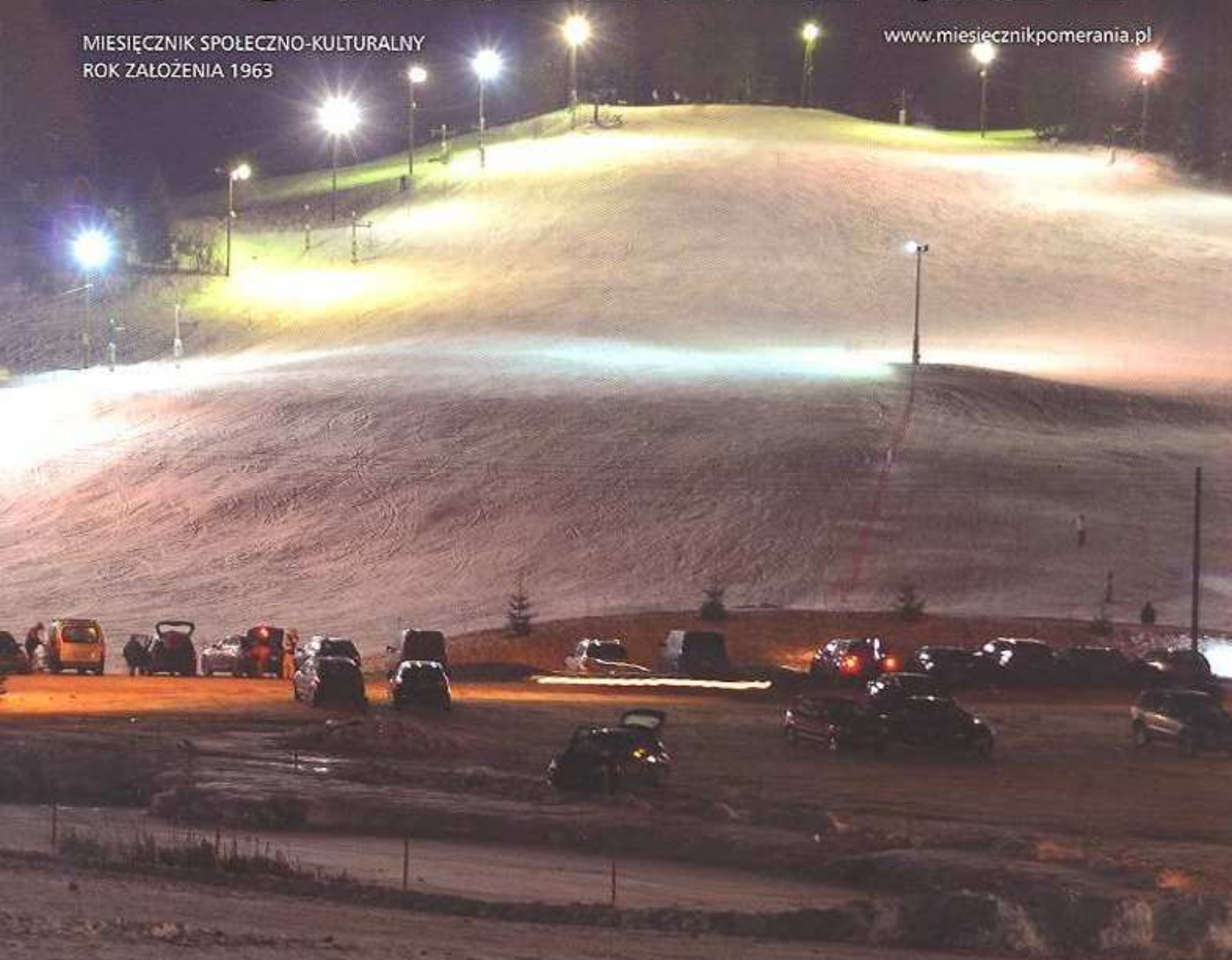

ROK KS. LEONA HEYKEGO

POMERANIA

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY
ROK ZAŁOŻENIA 1963

www.miesiecznikpomerania.pl

Patrón roku s. 9–13

Tory Zrzeszenia na 2015 s. 3–4

Boje kaszubskich drużyn s. 42–44

Kaszëbsczé słowa zataconé w malënkach

Kòzdi grónk mò swój tónk – to wierã nòlpszi zòczatk, chtërny rozwidniwò ùdbã na przeprowòdzenié kònkùrsu plasticzno-jäzëkòwégò na Kaszëbach. Nimò zëcégò we Wrocławiu – stolëcë Dolnégò Szlëska, w jaczi sztudërowòł dr Floriòn Stanisłòw Wenanti Ceynowa – ùmëslòł jem so kònkùrs ò Kaszëbach i na Kaszëbach. W lëpińcu ùdbòł jem so, że ti jeseni na czilenòsce kaszëbszczich gäbach, na zmianã, wëmälëje sã redota i zadzëwòwanié. Do kùńca sëwnika rozestòł jem do sztërnòsce spòdlecznëch szkòłów, gdzie ùczy sã jãzëka kaszëbsczégò, bédënk przeprowòdzeniégò kònkùrsu wedle mòji ùdbë. Dzëwiãc szkòłów, a tãż wëzi jak 250 sztëk ùczniów pòdzëlë mòj wiòldzi entuzjazm.

Òglowi titel kònkùrsu brzëmiòł hewò tak: *Jesień z kaszubskim słowem w tle*. Òkòzalo sã pòzni, że pòwstałë lokalnë zjinaczenia ti pòzwë, np. *Jesień w gminie Czarna Dąbrowka z kaszubskim słowem w tle*. Ùczniowie òstelë pòdzëlony na dwa wëkòwé karna: kategoriò klas I–III i IV–VI. Kònkùrs miòł rozwijac ùmiejãtnoscë rãcznë i wëòbrazniã ùcznia, wrzëlëwòsc na drobnotë a tãż pòkazywanié kaszëbsczégò słowa w kònteksce jeseni. Prëdnym cëlã ti fòrmë dzëjaniò bëła rewitalizacjò kaszëbsczégò jãzëka przez zòbawã i miònczi. Zebróny materiòł wizualno-tekstowi przësluži sã (móm takã nòdzëjã) do wëdaniò nowatorszë pùblikacji pòkazëjacy jãzëkòwi òbròz swiata młòdëch Kaszëbów. Wszëcë ùczniowie miëlë mòzlëwòsc przëslaniò nòwëzi dwùch pròc, zato nie bëło ògrãnczeniów w òbrëmieniach ùziwianiégò materiòłów a tãż plasticznëch techników. Nót je pòdczòrchnãc, że ùczniowie w swòjich dokazach wëkòzälë sã, w wiãkszoscë przëpòdków, wiòlgã przëmëslnoscã i talentã. Nie ògrãnczälë sã do zamieszczaniò na swòjich pròcach słowa *jesień*

w kaszëbszëj wersji jãzëkòwi. Wiele rozmajitëch ùdbów òbjãło kaszëbsczé słowa, òpisë zdaniówé a tãż pòeticzë cytãtë. Wòrt równak spòstrzëc, że w materii jãzëka przewògã miało ùsòdzkòwé dzëjanié, a nie przedstòwné, czëgò przikłòdama sã wëbrónë ùczniowsczë ùdbë: „kaszëbskò jesień”, „złotò jesień”, „farwò jesień”, „czas na grzëbë”, „Ùwòga pòtrus!”, „kaszëbszë las”, „stòwk”, a tãż wëjimczë wiërzëtów: „Jesień” (Jòn Trep-czik), „Pò deszczu” (Stanisłòw Janke), „Czãdë rokù” (Jaromira Labùdda).

Bòkadnosc dëchówò a tãż kulturowò Kaszëb malowónò òbrazã i słowã je wi-dzãłò, i nót je robic wszëtëkò, bë miëc wcyg ò niã starã, bë niã zëc, a tãż, bë òna zëła, nie leno w mòwie starków, ale i w naszi (coròz barzi tãż w mòji) codniowi kaszëbszëj mòwie, w pisanym jãzëkù a tãż w gòdcë, np. w jãzëkù pòwszëdnégò kùpòwaniò, sztridów i zgòdë, w diskùrsu ùlëcznym czë radiowim, w jãzëkù przërwë midzëlekcyj-wi czë feriowi, w jãzëkù wërazajacy emòcjë, w jãzëkù diskùsji, w jãzëkù nowòrocznëch i całorocznëch zëczbów.

Przë ti lëznoscë chcòlbëm zòlëc wszëtëczim znònym mië (i jesz wcyg niepòznònym) Kaszëbóm zëczbë niez mò-głoscë i pòstãpnëch inspiracjów w cãzci materii rewitalizacji jãzëka, spòkòju i refleksji, zdrowiò a tãż wszëtëczégò dobrégò a wëmälowónégò farwama nie jedny – jesënni, le sztërzech czãdów rokù. Serdecznë pòdzãkòwania za pòmòc przë przeprowòdzeniém kònkùrsu: *Jesień z kaszubskim słowem w tle*, skłòdom ùcznióm, rodzëcóm a tãż direktoróm i szkolnym nizi wëmienionëch szkòłów: Katolëckò Spòdlecznò Szkòła m. Piotra Dunina w Chònicach, Spòdlecznò Szkòła nr 82 we Gduńsku, Spòdlecznò Szkòła m. gen. Stanisława Sosabòwsczégò w Kaliszu (kaszëbsczim), Spòdlecznò Szkòła (w Zespòle Szkòłów) w Kòłpi-nie, Spòdlecznò Szkòła w Lëpińcach, Spòdlecznò Szkòła w Mòjszu, Spòdlecznò Szkòła (w Zespòle Szkòłów) w Pòblòcym, Spòdlecznò Szkòła w Rocznitach, Spòdlecznò Szkòła w Sławòszënie.

Dr Mòrcën R. Òdelszë
Kòmisjò Nòuk Filologicznëch
PAN, Òddzël we Wrocławiu

Dokòz: Annë Lis (VI klasa)